

TV I SVERIGE 1956-61

Stockholm 1962

INDUSTRIENS UTREDNINGSGENSKAP

Innehåll

TV i Sverige 1956-61	1
Fortsatt utbyggnad ger förbättrade mottagningsförhållanden . . .	1
Vid utgången av år 1961 tillhörde 2 milj. hushåll områden med goda mottagningsförhållanden	1
Svensk TV-utveckling internationellt sett snabb	2
Ju senare introduktion, desto snabbare	2
TV-licensutvecklingen - i framtiden blir andra faktorer avgörande	3
IUI:s prognos för TV-licensutvecklingen t.o.m. budgetåret 1962/63	3
Av IUI på TV-området gjorda specialundersökningar	4

Bilagor

1. TV-licensutvecklingen samt förändringarna i antalet hushåll tillhörande av TV-nätets utbyggnad omfattande områden
2. TV-licensutvecklingen i Sverige 1956-61
3. Faktisk TV-licensutveckling och IUI:s prognos för perioden 1/7 1960 - 30/6 1963.

16.3.1962

TV I SVERIGE 1956-61

Reguljär TV-verksamhet inleddes i Sverige den 1 oktober 1956. I sina tidigare faser omfattade TV-nätets utbyggnad i första hand landets mest befolkningstäta områden. Stockholms-sändaren hade tagits i drift redan kort före den reguljära verksamhetens början. Sändarna för Göteborgs-, Malmö- och Norrköpingsområdena togs i bruk våren 1958. Härefter skedde en successiv utbyggnad av TV-nätet i syd- och mellansverige. Våren 1959 berördes även kustområdena i nedre Norrland. Under 1960 och 1961 nådde utbyggnaden de befolkningsglesa områdena i inre och övre Norrland. Vid utgången av 1961 uppgick det sammanlagda antalet sändare till 51.

Fortsatt utbyggnad ger förbättrade mottagningsförhållanden

Samtidigt som tillkomsten av nya sändare under senare år gjort det möjligt att se TV i även de mer avlägsna och glest bebyggda delarna av vårt land, har en ökad sändartäthet inom tidigare och provisoriskt utbyggda områden resulterat i kvalitativa förbättringar av mottagningsförhållandena inom betydande delar av landet. Föreliggande planer på en fortsatt utbyggnad av TV-nätet kommer att åstadkomma ytterligare sådana förbättringar.

Vid utgången av år 1961 tillhörde 2 milj. hushåll områden med goda mottagningsförhållanden

De studier av TV:s utveckling i Sverige, som gjorts inom Industriens Utredningsinstitut, har bl.a. innefattat beräkningar rörande förändringarna i antalet hushåll tillhörande TV-utbyggda delar av landet. Med ledning av dessa beräkningar är det möjligt

att visa hur stor del av totala antalet hushåll i landet, som vid olika tidpunkter haft möjlighet att se TV till "goda", "mindre goda" respektive "dåliga" mottagningsförhållanden.

Tidsperiod	Antal nya TV-sändare	Förändring i antalet hushåll tillhörande områden med mottagningsförhållanden av			Summa
		"god" kvalitet ($> 2,5$ mV/m)	"mindre god" kvalitet ($0,2-2,5$ mV/m)	"dålig" kvalitet ($0,025-0,2$ mV/m)	
1/10 1956-31/12 1957	1	461 000	84 000	136 000	681 000
1/1 1958-31/12 1958	10	548 000	441 000	224 000	1 213 000
1/1 1959-31/12 1959	18	461 000	190 000	- 180 000	471 000
1/1 1960-31/12 1960	15	432 000	- 31 000	- 139 000	262 000
1/1 1961-31/12 1961	7	143 000	- 48 000	- 3 000	92 000
1/10 1956-31/12 1961	51	2 045 000	636 000	38 000	2 719 000

Svensk TV-utveckling internationellt sett snabb

Parallellt med utbyggnaden av TV-nätet har en internationellt sett mycket snabb anskaffning av TV-mottagare ägt rum i Sverige. Redan efter 4 års reguljär TV-verksamhet hade vi i Sverige en TV-täthet, som det exempelvis i Storbritannien tog 10 år för att uppnå. Nu drygt 5 år efter TV:s start i Sverige har TV uppnått en spridning motsvarande i det närmaste 50 % av det i landet sammanlagda antalet hushåll, samtidigt som det finns områden med en täckning överstigande 60 %.

Ju senare introduktion, desto snabbare

Ett närmare studium av TV-licensstatistiken pekar på en tydlig tendens mot att ju senare ett område byggs ut, desto snabbare har antalet TV-innehavare ökat. Även de ganska sent utbyggda delarna av Norrland hade vid årsskiftet 1961/62 en TV-täthet som låg väl i nivå med TV-tätheten för de delar av landet, som först fick TV-sändare.

TV-licensutvecklingen - i framtiden blir andra faktorer avgörande

I ett bifogat diagram visas TV-licensutvecklingen jämte förändringarna i antalet hushåll tillhörande av TV-nätets utbyggnad omfattande områden (se bilaga 1). I en tabell anges TV-licensantalets förändringar månad för månad (se bilaga 2). Ökningen av antalet licenser har givetvis i mycket stor utsträckning berott på den successiva tillkomsten av nya sändarområden. Ännu en tid framöver är det möjligt att räkna med en liknande effekt sammanhängande med att en stigande sändartäthet jämte utbyggnad av tidigare anlagda men provisoriska sändaranläggningar kommer att förbättra mottagningsförhållandena i åtskilliga delar av landet. I framtiden kommer emellertid TV-licensutvecklingen i en helt annan utsträckning än tidigare bli beroende av sådan uppgång i TV-tätheten, som inte är betingad av att ett område genom utbyggnad av TV-nätet får förbättrade mottagningsförhållanden. Det finns exempelvis skäl att räkna med att faktorer som programinnehåll, antal sändningstimmar etc. skall komma att få en i högre grad än tidigare avgörande effekt på TV-licensutvecklingen.

IUI:s prognos för TV-licensutvecklingen t.o.m. budgetåret 1962/63

Med ledning av de erfarenheter som vunnits i samband med institutets studium av TV-utvecklingen i Sverige har underlag skapats för bedömning av den framtida licensutvecklingen (se bilaga 3). Totalt för budgetåret 1961/62 räknar institutet med en licensuppgång med omkring 330 000.¹⁾ Samtidigt beräknas ökningen 1962/63 till omkring 230 000.¹⁾ Som jämförelse kan nämnas att stegringen 1960/61 uppgick till 373 000. Utöver dessa siffror avseende antalet nya licenser, vilka siffror endast speglar den enligt prognosen väntade utvecklingen beträffande "första-apparatsanskaffningen", kommer ersättnings- och andra-apparatsköpen, som under 1962/63 kan beräknas komma att - till skillnad från tidigare -

1) Enligt prognosens minimalalternativ vilket i institutets under senare år utarbetade rapporter angivits som det mest realistiska.

få en icke betydelselös omfattning. Enligt institutets uppskattningar antages denna del av apparatsanskaffningen under 1962/63 komma att uppnå en storleksordning av ca 30 000 enheter.

Av IUI på TV-området gjorda specialundersökningar

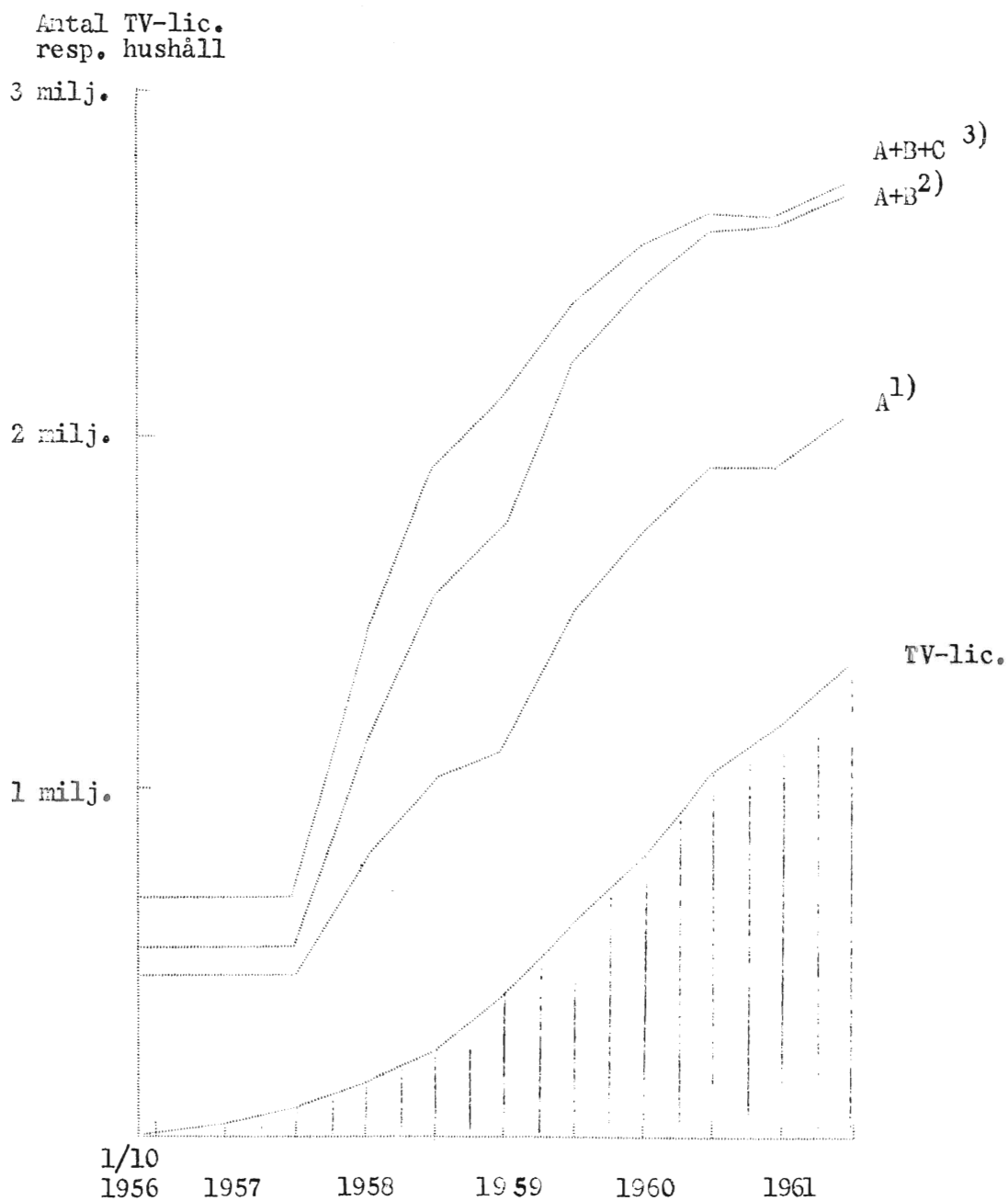
I anslutning till institutets på Sveriges Radios uppdrag gjorda TV-utredningar har vissa intressanta specialproblem behandlats. I de tidigaste rapporterna ägnades stor uppmärksamhet åt sambandet mellan mottagningsförhållandenas kvalitet och förändringar i TV-licenstäthet. Det var i första hand med ledning av detta som ett gentemot tidigare mer tillfredsställande underlag för prognoser kunde erhållas. Av nämnda studium framgick, att mottagningsförhållandena i hög grad var bestämmande för introduktionsförloppet liksom för den fortsatta utvecklingen. Samtidigt kunde i en särskild undersökning konstateras, att inkomstfaktorns betydelse spelat en i varje fall för själva introduktionsförloppet förhållandevis underordnad roll. Således var det inte möjligt att konstatera någon klar tendens i TV-licensutvecklingen mellan å ena sidan kommuner med per hushåll räknat låg sammanräknad nettoinkomst och å andra sidan sådana där denna var jämförelsevis hög.

I en annan specialundersökning diskuterades förekomsten av licensskolkning. Denna diskussion mynnar ut i en beräkning, enligt vilken antalet licensskolkare per den 30 juni 1960 uppskattades till mellan 25 000 och 50 000, vilket motsvarade omkring 5 % av det då aktuella antalet TV-licenser.

I ytterligare en specialundersökning ägnas uppmärksamhet åt förekomsten av, med hänsyn till datum för TV-start och beräknade mottagningsförhållanden, anmärkningsvärt TV-glesa kommuner. Dessa kommuner kunde karakteriseras som genomgående glest befolkade landsbygdskommuner med jordbruk jämte binäringar som dominerande näringsgren. Jämfört med parvis utvalda "kontrollkommuner" med normal TV-täthet visade det sig vidare att andelen företagare hade en

betydande övervikt i de TV-glesa jämfört med de TV-täta kommunerna samtidigt som andelarna tjänstemän och arbetare genomgående var mindre i de förra än i de senare. Det var också möjligt att konstatera, att personbils- liksom radiolicensbeståndet var mindre starkt utvecklat i de TV-glesa än i de TV-täta kommunerna. Med ledning av intervjuer bland kommunalmän i de TV-glesa kommunerna skapades visst underlag för en diskussion beträffande orsakerna till den extremt låga TV-tätheten. Därvid anfördes i ett flertal fall ett religiöst grundat motstånd gentemot televisionen som orsak till den låga TV-tätheten. I några av kommunerna uppgavs det, att huvuddelen av befolkningen skulle vara ansluten till frikyrklig rörelse.

TV-licensutvecklingen samt förändringarna i antalet hushåll
tillhörande av TV-nätets utbyggnad omfattande områden

- 1) Antal hushåll tillhörande områden med "goda" mottagningsförhållanden.
- 2) Antal hushåll tillhörande områden med "goda" och "mindre goda" mottagningsförhållanden.
- 3) Antal hushåll tillhörande områden med "goda", "mindre goda" och "dåliga" mottagningsförhållanden.

TV-licensutvecklingen i Sverige

1956-1961

a) Licensökning

Månad	1957	1958	1959	1960	1961
Januari	9 833	17 682	43 056	90 400	48 858
Februari	4 295	5 780	37 997	28 947	26 505
Mars	1 967	11 530	34 892	29 553	25 879
April	6 021	14 723	21 402	23 131	21 498
Maj	1 070	3 688	13 510	19 772	12 084
Juni	388	24 639	11 467	8 467	5 294
Juli	735	-4 230 ¹⁾	6 943	7 229	8 726
Augusti	1 721	4 646	8 061	12 072	8 569
September	10 913	9 760	32 509	55 469	28 560
Oktober	14 647	22 430	28 295	43 823	23 893
November	5 935	14 550	39 746	36 963	36 326
December	16 265	32 491	76 171	77 496	73 720
S:a	73 790	157 689	354 049	433 322	319 912

b) Summa licenser (vid månadens slut)

Månad	1957	1958	1959	1960	1961
Januari	22 833 ²⁾	104 472	287 535	688 928	1 080 703
Februari	27 128	110 252	325 532	717 875	1 107 213
Mars	29 095	121 782	360 424	747 428	1 133 092
April	35 116	136 505	381 826	770 559	1 154 590
Maj	36 186	140 193	395 336	790 331	1 166 674
Juni	36 574	164 832	406 803	798 798	1 171 968
Juli	37 309	160 602	413 746	806 027	1 180 694
Augusti	39 030	165 248	421 807	818 099	1 189 263
September	49 943	175 008	454 316	873 568	1 217 823
Oktober	64 590	197 438	482 611	917 391	1 241 716
November	70 525	211 988	522 357	954 354	1 278 042
December	86 790	244 479	598 528	1 031 850	1 351 762

- 1) Denna nedgång sammanhänger med införandet av nya regler för skyldighet att anskaffa televisionsradiotillstånd.
- 2) Av detta antal utgörs 13 000 av under perioden 1 oktober - 31 december 1956 tecknade televisionsradiotillstånd.

Anm. Vid denna PM:s utarbetande förelåg också uppgift beträffande licensuppgången under tiden fram t.o.m. den 15 mars 1962. Antalet licenser uppgick då till 1 478 798, vilket innebär en ökning sedan den 31 december 1961 med 127 035. Av denna ökning skall 92 203 hänfås till januari och 27 205 till februari.

Faktisk TV-licensutveckling och IUI:s prognos
för perioden 1/7 1960-30/6 1963
(Log. skala)

